DOSAR NR.11041/2/2009

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREŞTI-SECŢIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL

SENTINŢA CIVILĂ NR. 886

ŞEDINŢA PUBLICĂ DE LA 07.02.2011

CURTEA CONSTITUITĂ DIN:

PREŞEDINTE - DIANA MAGDALENA BULANCEA

GREFIER - GRIGORE DICULESCU

Pe rol se află pronunţarea acţiunii în contencios administrativ formulată de ***reclamantul*** CONSILIUL NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂŢII, în contradictoriu cu ***pârâtul*** BONDOR ŞTEFAN, având ca obiect ***„acţiune în constatare"***.

Dezbaterile şi susţinerile părţilor au avut loc în şedinţa publică de la data de 31.01.2011, consemnate în încheierea de şedinţă de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când Curtea, pentru a da posibilitatea părţilor să depună şi concluzii scrise, a amânat pronunţarea la data de 07.02.2011, pentru când a hotărât următoarele:

CURTEA:

Deliberând asupra cauzei de faţă, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Curţii de Apel Bucureşti Secţia a VIII a Contencios Administrativ şi Fiscal sub nr. **11041/2/2009,** la data de 20.11.2009, ***reclamantul*** CONSILIUL NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂŢII a solicitat instanţei, în contradictoriu cu ***pârâtul*** BONDOR ŞTEFAN, ca prin hotărârea ce se va pronunţa, ca urmare a motivelor acţiunii, să se constate existenţa calităţii de colaborator al Securităţii în ceea ce îl priveşte pe pârât.

În motivarea acţiunii, reclamantul a susţinut că, în fapt, pârâtul BONDOR ŞTEFAN este consilier judeţean în cadrul Consiliului Judeţean Harghita. Conform prevederilor art. 3 lit. g) coroborat cu art. 5 alin. 1 teza II din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 24/2008 aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 293/2008, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii verifică din oficiu, sub aspectul constatării calităţii de lucrător sau colaborator al Securităţii, persoanele care au candidat, detin sau ocupă demnitătile sau functiile prevăzute la art. 3 lit. b) – h). Aşa cum rezultă din cuprinsul Notei de Constatare nr. 8/DI/I/720 din 04.03.2009, şi din înscrisurile pe care le ataşăm acţiunii noastre, domnul BON DOR Ştefan a fost recrutat de către Direcţia Regională Mureş Autonomă Maghiară, sub numele conspirativ <SZEKERE8>, la data de 16.03.1962, pentru acoperirea informativă a elevilor din anii X şi XI din cadrul Şcolii Medii nr. 2 Reghin. Ceea ce l-a recomandat pentru calitatea de sursă a fost faptul că din discuţiile cu ofiţerii de securitate "candidatul poartă ură faţă de acele elemente care caută să uneltească sub orice formă împotriva formei de guvernământ din R.P.R". La terminarea studiilor a fost folosit în calitate de sursă În vederea încadrării informative a studentilor de la Facultatea de Fizică-Chimie din cadrul Institutului Pedagogic Tg. Mureş, iar În perioada satisfacerii stagiului militar a colaborat timp de 6 luni cu organele de contrainformaţii militare.

Arată reclamantul că pârâtul BONDOR ŞTEFAN avea la data recrutării vârsta de 16 ani şi 5 luni, motiv pentru care considerăm că nu se încadrează în cazurile de exonerare statuate la art. 2 lit. b, teza a III-a.

În concluzie, vă rugăm să constataţi existenţa calităţii de colaborator al Securităţii În ceea ce îl priveşte pe domnul BON DOR Ştefan, analizând relevanţa, În lumina

prevederilor art. 2 lit. b din O.U.G. nr. 24/2008 aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 293/2008, a materialelor furnizate de domnia sa. După cum putem observa, norma citată descrie, sub aceeaşi denumire generică, 3 posibilităţi de relaţie benevolă cu structurile de represiune ale aparatului comunist, impunând Îndeplinirea unor condiţii specifice fiecărei categorii. Astfel, pentru colaborarea prin furnizare de informaţii trebuie îndeplinite cumulativ următoarele conditii:

1. Informaţiile furnizate Securităţii, indiferent sub ce formă, să se refere la activitâti sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. În legătură cu această primă condiţie, se observă că, potrivit cadrului legal, pentru retinerea calitătii de colaborator al Securităţii este necesar doar ca materialele probatorii de tipul celor arătate în textele de lege, să se refere la activităţi sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist şi să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. Deci, reţinerea calităţii de colaborator este legată de furnizarea unor informaţii de natura celor impuse de legiuitor.

2. Informaţiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Analizând materialele din speţa dată, arată reclamantul, pârâtul BONDOR ŞTEFAN a semnalat organelor de securitate "unele aspecte negative petrecute in timpul unei excursii de studii 1 .. ./ precum şi o serie de manifestări duşmănoase avute de unii studenţi cu ocazia celei de-a XX-a aniversări de la infiintarea I.M.F. -ulul". De asemenea, într-un raport în care se solicită aprobarea recompensării pârâtului cu suma de 100 lei se justifică această măsură cu argumentul că "agentul a lucrat în acţiune (n.n. - problema <Tineret Studios> pentru care chiar fusese recrutat) furnizând material despre L.I., K.L.T.Gh., B.B., Sz. A, semnalând în acelaşi timp şi o serie de aspecte negative din cadrul obiectivului unde lucrează". Deşi nu au fost identificate materiale olografe ale pârâtului, activitatea acestuia poate fi reconstituită din evaluările ofiţerilor de securitate, care au apreciat activitatea desfăşurată evident prin prisma raţiunilor care au justificat recrutarea. Spre exemplu, analizând activitatea de colaborare a pârâtului În perioada 1964-1965, ofiţerul consemnează că deşi "materialele nu au prezentat o valoare operativă deosebită, prin intermediul lor s-a putut stabilii activitatea ce o desfăşoară <unii fii de foşti>". Un alt argument În sprijinul faptului că materialele furnizate au fost utile securităţii, evident utilitatea fiind stabilită În raport de motivul recrutării (pentru a preintâmpina şi cunoaşte din timp activităţi duşmănoase), îl reprezintă "stimularea" pârâtului "de două ori / ... / cu suma de 150 lei la 30.12.1964 şi 18.12.1965", şi în perioada de colaborare cu organele de contrainformaţii militare, 1966-1967, agentul <SZEKERES> "a furnizat o singură notă 1 .. ./ despre unele elemente care în discuţii preamăreau tehnica militară a S.U.A. 1 .. ./" şi "a mai făcut şi unele informări verbale privind unele aspecte care infuenţau starea de spirit a elevilor". În concluzie, se observă că prima condiţie impusă de legiuitor pentru reţinerea calităţii de colaborator al Securităţii prin furnizare de informaţii este Îndeplinită, conţinutul anticomunist al materialelor citate fiind evident.

Faţă de împrejurarea că materialele cu conţinut anticomunist sunt consemnări ale ofiţerilor pe baza relatărilor verbale făcute de pârât, reclamantul arată că în practica Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii au mai existat situaţii al căror probatoriu să se sprijine exclusiv pe relatările verbale ale persoanelor verificate, reţinute În actele Întocmite de către lucrătorii Securităţii. Practica judiciară în materie confirmă acest tip de probatoriu în virtutea faptului că legiuitorul instituie o prezumţie relativă de veridicitate cu privire la conţinutul materialelor întocmite de foştii ofiţeri de Securitate În legătură cu relatările primite de la informatori. În acest sens, definiţia legală arată că este colaborator al Securităţii "persoana care a furnizat informaţii indiferent sub ce formă, precum note şi rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de

lucrătorii Securităţii, prin care se denunţau activităţile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care au vizat îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale".

Din formularea de mai sus se observă clar că legiuitorul a dat o forţă probantă egală atât notelor olografe provenite de la persoana verificată, cât si relatărilor verbale consemnate de lucrătorii Securitătii.

Sintagma "indiferent sub ce formă", cât se poate de elocventă în acest sens, arată, în primul rând, faptul că niciuna dintre cele două modalităţi de evidenţiere a informărilor furnizate Securităţii - informaţiile reţinute în materialele olografe provenite de la persona verificată sau cele furnizate verbal şi reţinute În rapoartele lucrătorilor Securităţii - nu se bucură de un tratament privilegiat.

De asemenea, formularea "indiferent sub ce formă" demonstrează că o astfel de informaţie are valoare probantă În mod independent, nefiind necesară coroborarea acesteia cu datele provenite din alt Înscris sau rezultate din administrarea altui mijloc de probă. Astfel, prima condiţie impusă de legiuitor pentru reţinerea calităţii de colaborator al Securităţii prin furnizare de informaţii este îndeplinită, conţinutul anticomunist al materialelor citate fiind evident.

Şi ce-a de-a doua condiţie este asigurată deoarece nu se poate reţine că furnizarea unor informaţii de asemenea natură nu a fost făcută conştient, având reprezentarea clară a faptului că relatări ca cele prezentate anterior nu rămâneau fără urmări. Mai mult, în speţa dată consemnările ofiţerilor atestă că materialele furnizate de pârât au fost exploatate în actiunile de urmărire <KASZONI> şi <EMIL>.

În concluzie, apreciază reclamantul, informaţiile fumizate de pârâtul BONDOR ŞTEFAN au îngrădit dreptul la libertatea de prevăzut de art. 28 din Constituţia României din 1965, coroborat cu art. 19 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului.

În drept, au fost invocate prevederile art. 3 lit. g, art. 2 lit. b), art. 5 alin. 1, art. 8 lit. a), art. 11 alin. 1 ale Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, aprobată cu modificări şi completări prin Legea 293/2008, coroborate cu art. 31 alin. 1 şi art. 35 alin. 5, lit. a din Regulamentul de organizare şi funcţionare al C.N.S.A.S adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum şi pe dispoziţiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedirea acţiunii, reclamantul a depus o serie de înscrisuri.

Cererea este scutită de la plata taxei de timbru şi a timbrului judiciar.

Pârâtul a depus concluzii scrise, prin care a solicitat respingerea acţiunii introductive, ca neîntemeiată.

În susţinerea poziţiei sale procesuale, pârâtul a arătat că în anul 1962 , fiind elev în clasa a X-a la SCOALA MEDIE NR. 2 REGHIN, a fost chemat la directorul şcolii, in biroul directorului, care l-a rugat sa raportez despre elevii care au un comportament necorespunzator fata de scoala, fata de autoritatile statului. Pentru acest lucru a trebuit sa semnez un angajament, despre care nu trebuia sa stie nimeni, semnând cu un alt nume. Dupa dictare a semnat angajamentul cu nume de Szekeres. Dupa ce a semnat directorul i-a explicat că va veni un om care o sa explice ce are de facut. Dupa aparitia acestui om care a fost chemat in biroul directorului, prezentându-mă în biroul directorului, aceasta l-a întâmpinat şi i-a prezentat un bărbat ca şi lucrător al Securităţii Statului. Directorul i-a spus că este vorba de o problemă foarte importantă pe care bărbatul respectiv i-o va explica. Este secret şi că de comportamentul pe care o să-l adopte depinde viitorul său atât în şcoală, cât şi după ce va absolvi. Barbatul i-a explicat ce are de facut. Arată pârâtul că deja a simtit ca era o gresala sa semneze acel angajament dar nu mai avea incotro, ca totul a fost facut din respect fata de Directorul scolii.

Susține pârâtul că evenimentul trebuie apreciat în contextul perioadei respective, în care regimul școlar a fost foarte sever, cadrele școlare fiind mai mult decât respectați, sancțiunile în cazul unei divagări de la ordine fiind severe atât din punt de vedere psihic, cât și fizic, fiindu-le important modul în care li se apreciează purtarea. Directorul școlii, fiind priceput ca un personaj care controlează această lume, a fost respectat.

Mai arată pârâtul că Securitatea Statului a fost o noțiune pe care nu prea o cunoștea la aceea vârstă, a auzit doar aluzii la puterea ei, despre care nu știa ce face și cum funcționează, fiind o instituție străină de viața sa, mai mult o temea. Avea 16 ani și 6 luni și probabil abordarea sa la aceea dată s-a făcut luând în considerare că a trecut puțin de 1 6 ani și în acest moment legea incriminează activitatea celor trecut de 1 6 ani. Deși este greu să observi diferență între cel de 15 ani și 11 luni și cel de 16 ani și 6 luni. În perioada și la vârsta respectivă, nu avea impresia că trebuie sau eventual că ar putea să manifest opoziție față de aceste instituții care l-au abordat. Directorul l-a lăsat singur cu bărbatul respectiv, care i-a explicat ca va trebuie să raportez ce se întâmplă în școală, și ca să nu-i fie jenă sau teamă, ceea ce raportez o să semneze cu un alt nume. De fapt nu a fost rugat, ci i s-a spus ceea ce se așteaptă, el având în spate și autoritatea directorului. I s-a solicitat să depună rapoarte periodice în scris și mi s-a spus că și alții vor prezenta rapoarte, dar nu am voie să vorbesc cu nimeni despre asta, în caz contrar ei vor afla imediat. După ce a trecut o perioadă pârâtul arată că a simțit jenă, că trebuie să prezinte rapoarte secrete și a tăcut.

În rapoartele predate, pârâtul arată că a relatat lucruri pe care considera că nu vor face probleme nimănui. După ce a ajuns la vârsta de douăzeci-douăzeci și unu de ani, i-a devenit clar că ceea ce este obligat să facă este un lucru rău, însă era copil la aceea dată. A știut că va suferi repercusiuni în viața sa, în cariera sa și că o să fie umilit, pentru că atunci vor face publică problema și că nimeni nu o să înțeleagă că cum a început întreaga chestiune.

Pârâtului i s-a solicitat să depună rapoarte, să angreneze oamenii în diferite discuții, să manifeste inițiativă. Arată că a acționat exact invers, încerca printr-un comportament pasiv să scape din aceea situație. Dupa cum reiese din referatele lucratorilor securitatii cu tote ca fiecare a incercat sa justifice activitatea sa si rezultatele obtinute, majoritatea acestor rapoarte sunt niste sabloane in care nu au schimbat macar numele parintilor sau data nasteri celui recrutat. Si in cazul său data nasteri apare gresit in nota de constatare iar inloc de numele parintilor mei [FRANCISC SI ANA] in mai multe rapoarte este scris GABOR SI SUSANA, apar chiar si corecturi cu tus si stersaturi. [dosar pagina 2,aliniat3,pagina5 aliiniat4,pagina6 aliniat2,pagina26aliniat2,] Din aceste rapoarte reiese ca in timp ce era elev la REGHIN nu a dat nici un material[caracterizare dosar pagina22] iar si la celelalte NOTE de analiza este specificat ca s-a prezentat la intilniri solicitate insa materialele furnizate nu au prezentat o valoare operativa deosebita, iar ca lipsuri se constata faptul ca atunci cind discuta cu unele elemente nu aprofundeaza problemele ,din care sa rezulte inprejurari,conditii elemente participante la discutii, existenta unei tendinte nejustificate de diminuare a unor fenomene semnalate, manifesta superficialitate si nu adinceste problemele[Nota de analiza din 23.12.1965,dosar pagina14,15,16].IN nota de analiza din 18.05 1966 (dosar pagina12) se arata ca de si am fost dirijat cu sarcini concrete ..., totusi materialele furnizate nu s-au ridicat la valoare deosebita pentru a putea permite deschiderea de actiuni sau intreprinderea altori masuri operative. In caracterizare din 24.01 1967 de la UM.01184 BACAU se arata: in aceasta perioada agentul a furnizat o singura nota informativa, .. agentul manifesta insa tema de a intra in discutii si chiar de a conduce discutiile pentru a clarifica problema ridicata de unele elemente. (dosar pagina 11).

Față de acțiunea reclamantului și față de starea de fapt, pârâtul învederează următoarele aspecte:

1. Aspecte legale.

Art. 2 lit. b al OUG. 24/1998 statuează că este "b) colaborator al Securității - persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat Îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. .. Colaborator al Securității este și persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum și cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor" .

Deşi a fost la vârsta de 16 ani și 6 luni și astfel cu 6 luni sunt în limita de vârstă potrivit interpretării generală de vârstă a ordonanței de urgență, pârâtul arată că rapoartele pe care le-a predat AU vizat îngrădirea drepturilor și l1bertătilor fundamentale ale omului! Consideră că acțiunea promovată de CNSAS nu arată și nu evidențiează exact, potrivit textului de lege, modul concret în care activitatea mea desfășurată de la 16 ani și 6 luni până la 22 de ani ar fi îndeplinit cumulativ primele două condiții legale (deși acest lucru reprezintă condiția admisibilității acțiunii.

De asemenea, arată pârâtul, discuție pe care le-a prezentat în rapoartele sale forțate nu au vizat îngrădirea drepturilor și l1bertătilor fundamentale ale omului și nu s-au referit la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Formularea textului de lege arată faptul că leguitorul a dorit ca la aprecierea calității de colaborator să facă o diferențiere între ceea ce s-a prezentat în rapoartele prezentate. Activitatea SA nu a fost desfășurată cu intenția de a se denunța (interpretând potrivit principiilor de interpretare legală ... , înțelegând prin denunțare o atitudine de semnalare a unor abateri de la regulile de conduită de atunci).

În final, pârâtul arată că datorita faptului ca nu a fost util, la data de12.06.1967 s-a propus abandonarea sa din retea ca nemaifiind corespunzator.

Analizând actele și lucrările dosarului, în raport de obiectul cererii de chemare în judecată și de temeiurile de drept incidente în cauză, Curtea reține următoarele:

În considerarea dispozițiilor art. 3 lit. g) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008 - text potrivit căruia „Pentru a asigura dreptul de acces la informații de interes public, orice cetățean român, cu domiciliul în țară sau în străinătate, precum și presa scrisă și audiovizuală, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite, autoritățile și instituțiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, în legătură cu existența sau inexistența calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, în sensul prezentei ordonanțe de urgență, a candidaților la alegerile prezidențiale, generale, locale și pentru Parlamentul European, precum și a persoanelor care ocupă următoarele demnități sau funcții: *„g) primarii, viceprimarii, consilierii județeni, consilierii în Consiliul General al Municipiului București, consilierii locali;"* - din oficiu, în baza dispozițiilor art. 5 alin. 1 teza a II-a din același act normativ, s-a procedat la verificarea calității pârâtului de colaborator al Securității.

Potrivit Notei de Constatare nr. 8/DI/I/720 din 04.03.2009 (filele 9 - 13), la verificarea din oficiu conform prevederilor art. 3 lit. g) coroborat cu art. 5 alin. 1 teza a II-a din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, CNSAS l-a identificat pe pârâtul BONDOR ȘTEFAN cu dosarul de rețea nr. R 254931 (cota CNSAS), depus parțial în fotocopii

certificate la dosar (filele 15 – 49), din care rezultă că pârâtul, în calitate de elev în clasa a X – a la Şcoala Medie nr. 2 din Reghin, a fost recrutat la data de 16.03.1962 de către Secția Raională M.A.I Reghin din cadrul Direcției Regionale Mureş Autonomă Maghiară, în problema „Tineretul Studios", „pentru acoperirea informativă a elevilor din anii X şi XI din învăţământul mediu", ulterior înscrierii la Institutul Pedagogic din Târgu – Mureş, în vederea încadrării informative studenţilor din Facultatea de Fizică – Chimie, iar în perioada stagiului militar a lucrat şase luni cu organele de contrainformații, iar după terminarea stagiului militar Serviciul III din cadrul Direcției Regionale Mureş solicitând Raionului Reghin să stabilească utilitatea sa la noul loc de muncă. Prin adresa nr. C/151102 din 31.05.1967, Secția Raională M.A.I Reghin a raportat că „agentul nu le este util", motiv pentru care a fost aprobată abandonarea din rețea a pârâtului.

Astfel, la data de 16.03.1962 pârâtul a semnat un angajament (fila 23) de a colabora „în mod cinstit şi secret cu organele securităţii statului. În acest sens, îmi iau angajamentul de a informa organele securității despre orice activitate duşmănoasă din partea unor elevi din clasa a X – a, din cadrul şcolii medii nr. 2 sau altor elemente cu care vin în contact./.../Notele pe care le voi furniza le voi semna cu numele de SZEKERES în locul numelui meu real", primind astfel numele conspirativ de colaborator „SZEKERES" (raport asupra felului în care a decurs recrutarea în calitate de agent a numitului Bondor Ştefan în problema „TINERETULUI STUDIOS", filele 21 - 22).

Analizând documentația depusă de către reclamant în susținerea acțiunii în constatare, Curtea reține că situația de fapt expusă rezultă din filele extrase din dosarul de rețea identificat, aspecte de altfel necontestate de către pârât, care invocă doar circumstanțele în care au fost date angajamentul şi notele informative, în contextul vârstei şi lipsei de experiență, precum şi a autorității conducerii unității de învăţământ care a intermediat procesul recrutării şi lipsa consecințelor asupra persoanelor vizate. De asemenea, pârâtul susține că în timp, realizând ceea ce se urmăreşte, a încercat ca printr-un comportament pasiv să scape de situația în care se afla.

Reținută fiind starea de fapt supusă examinării, urmează a se verifica măsura în care activitățile pârâtului BONDOR ŞTEFAN se încadrează în sfera de aplicare a OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securității.

Potrivit dispozițiilor art. 2 lit. b din actul normativ menționat, colaborator al Securității este „persoana care a furnizat informații, *indiferent sub ce formă*, precum note şi rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist şi care *au vizat* îngrădirea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului".

Din documentele invocate în paragrafele anterioare reiese în mod cert întrunirea primei cerințe, privind furnizarea de către pârât organelor de securitate de informații privind activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Privind sintagma *activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist* din perspectiva rațiunii şi finalității legii, trebuie să avem în vedere ceea ce autoritățile regimului comunist considerau, *factum notorium*, ca fiind activități şi/sau atitudini potrivnice regimului, întrucât aprecierea proprie a acestora era cea care declanşa luarea de măsuri împotriva persoanelor vizate de delațiuni, aceste autorități fiind cele care defineau în mod absolut discreționar atât ceea ce era permis, cât şi ceea ce era interzis în societatea românească, fapt caracteristic de altfel tuturor regimurilor totalitare.

În speță, potrivit Notei informative din 30.10.1964 (fila 26), pârâtul a relatat reacțiile şi comentariile colegilor săi da cameră din căminul studențesc față de demisia tov. Hruşciov. Astfel, pârâtul a indicat faptul că numiții F.R şi V.A au afirmat că ştirea a fost neaşteptată, pe când D.A a susținut că pentru el nu a fost surpriză, „întrucât deja

de jumătate de an, locțiitorul tov. Hrușciov s-a ocupat de rezolvarea diferitelor probleme, în timp ce tov. Hrușciov făcea doar călătorii în exterior și cineva a trebuit sacrificat pentru rezolvarea „problemei chineze". Pârâtul a relatat că numitul V.A a afirmat că „așa repede nu se poate îmbolnăvi nimeni ca de la o zi la alta să își dea demisia și se poate că l-au demisionat". În urma acestei note, s-a dispus ca măsură exploatarea informației cu privire la fiecare dintre studenții vizați.

Potrivit Notei de analiză privind utilitatea în rețeaua informativă a agentului SZEKERES, din 23.12.1965, rezultă că, prin intermediul materialelor furnizate de către pârât, „s-a putut doar stabili activitatea ce o desfășoară un „fii de foști", că pârâtul a semnalat unele aspecte negative petrecute în timpul excursii de studii, fiind dirijat în acțiunea .... pe lângă unele elemente, „referitor la care a dat unele materiale relativ bune", „a semnalat o serie de manifestări dușmănoase avute de unii studenți cu ocazia celei de a XX - a aniversări de la înființarea IMF - ului, aspecte care s-au verificat", pârâtul acceptând inclusiv colaborarea și în perioada vacanței de vară. Din materialul depus la dosar rezultă că pârâtul a fost retribuit de două ori cu bani, respectiv în datele de 30.12.1964 și 18.12.1965, în cuantum total de 150 lei. În perioada cât pârâtul a fost încadrat ca elev la Școala de Ofițeri rez. Nr. 3 Bacău, acesta a furnizat o Notă informativă „despre unele elemente care în discuții preamăreau tehnica militară a SUA" (fila 12 - Caracterizare privind activitatea desfășurată de agentul SZEKERES, 24.01.1967).

Or, orice informație referitoare la discuțiile și comentariile critice ale colegilor la adresa politicii statului comunist ori laudative la adresa politicilor de orice natură ale statelor capitaliste, erau de natură a atrage repercusiuni asupra persoanelor vizate, iar confirmarea rezultă din însăși valoarea operativă a informațiilor, apreciată ca atare de către organele statului și concretizată în notele de analiză și caracterizările asupra activității pârâtului întocmite de către lucrători.

Se impune în continuare a fi analizat dacă această furnizare de informații viza îngrădirea unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Analiza documentelor evocate mai sus induce concluzia instanței în sensul întrunirii și a celei de-a doua condiții.

Astfel, furnizarea acestor informații către organele de securitate a expus persoanele în cauză unor consecințe negative pentru ele (precum supravegherea informativă a acestora ș.a.), vizând îngrădirea *dreptului la libertatea de exprimare, libertatea opiniilor și de conștiință*, consacrate în

- art. 28 din Constituția Republicii Socialiste România din 1965, în vigoare în perioada de referință, potrivit căruia „Cetățenilor Republicii Socialiste România li se garantează libertatea cuvântului, a presei, a întrunirilor, a mitingurilor și a demonstrațiilor"

- art. 30 alin. 1 din Constituția Republicii Socialiste România din 1965, în vigoare în perioada de referință, potrivit căruia „Libertatea conștiinței este garantată tuturor cetățenilor Republicii Socialiste România".

- art. 19 pct. 1 și 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, texte potrivit cărora „ (1) Nimeni nu trebuie să aibă de suferit din cauza opiniilor sale. (2) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa";

Curtea apreciază că apărările pârâtului, formulate prin întâmpinare, nu sunt în măsură a duce la respingerea acțiunii CNSAS.

Astfel, pârâtul sugerează existența în ceea ce îl privește a unei presiuni și a unor constrângeri pentru a semna angajamentul și apoi pentru a furniza informații organelor

de securitate, în raport de vulnerabilitatea determinată mai întâi de vârsta fragedă la care a fost constrâns să furnizeze relațiile, prin autoritatea conducerii școlii în cadrul căreia învăța.

Curtea apreciază că aceste mijloace folosite de către reprezentanți ai fostei Miliții, nu sunt de natură a conduce la concluzia unei recrutări prin constrângere sau pe baza unui material compromițător și a unei furnizări de informații ca urmare a constrângerii pe parcursul întregii perioade de 5 ani, cuprinsă între 1962 - 1967, iar această concluzie se desprinde din analizarea documentelor securității, întocmite în procedura recrutării pârâtului, inclusiv cea anterioară de verificare în acest scop, din care reiese foarte clar că în situația pârâtului nu s-au folosit alte mijloace decât cele obișnuite în recrutarea și colaborarea cu Securitatea și fosta Miliție, aspectele de ordin psihologic invocate de către pârât care l-au determinat să accepte racolarea și oferirea informațiilor nefiind de natură să facă inaplicabile dispozițiile legale reținute anterior.

Astfel, din *Raportul asupra felului cum a decurs recrutarea în calitate de agent a numitului **BONDOR ȘTEFAN** în problema „Tineretului Studios", 18.03.1962,* reiese că „Candidatul s-a declarat întrutotul cu această problemă/propunere, declarând totodată că este de datoria lui ca membru UTM și cetățean cinstit al RPR de a demasca aceste elemente care au manifestări dușmănoase împotriva regimului democrat popular din RPR.".

Or, o atare abordare de către organele de securitate exclude constrângerea la colaborare, în sprijinul acestei concluzii fiind și constatările *Comisiei prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste*, consemnate în Raportul său final, privind modul în care se făcea recrutarea prin constrângere sau pe bază de materiale compromițătoare.

Astfel, „elementele de constrângere sau de șantaj erau identificate de ofițer în perioada studiului pentru recrutare, utilizarea lor fiind supusă aprobării șefilor ierarhici, în raportul prin care se făcea propunerea de introducere a noii surse în rețea", respectiv „elementul de constrângere sau șantaj era invocat deschis de către ofițer chiar în timpul procesului de recrutare, și din acest motiv alegerea și evaluarea sa prealabilă erau decisive. Faptul că acceptul asupra colaborării cu Securitatea a fost dat prin constrângere sau prin folosirea de material compromițător era consemnat explicit în raportul privind modul cum a decurs recrutarea, fapt care atestă lipsa oricărei restricții procedurale și, implicit, a oricărui scrupul legal în metodele de lucru ale Securității.

Or, astfel de mențiuni/referiri nu apar în nici unul din documentele securității privind procedura de verificare și recrutare a pârâtului, așa cum din nici una din probele dosarului nu reiese că am fi în prezența unei situații de excepție de la această practică a organelor de securitate.

În consecință, Curtea apreciază că pârâtul a acceptat nesilit colaborarea cu organele de securitate, apărările acestuia neputând fi reținute în raționamentul juridic al cauzei.

Unul dintre drepturile fundamentale garantate de Constitutia Romaniei este cel de a avea acces la orice informatie de interes public (art. 31, alin. 1). Potrivit aceluiasi articol, autoritatile publice "sunt obligate sa asigure informarea corecta a cetatenilor asupra treburilor publice si asupra problemelor de interes personal" (alin. 2). Ratiunea Legii nr. 187/1999 a fost de a descrie modalitatile de exercitare a acestui drept fundamental, dupa cum reiese si din lectura art. 2 al acestei legi: „pentru a asigura dreptul de acces la informatiile de interes public, orice cetatean roman cu domiciliul in tara sau in strainatate, precum si presa scrisa si audiovizuala, partidele politice, organizatiile neguvernamentale legal constituite, autoritatile si institutiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, in legatura cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securitatii, ca politie politica, a persoanelor care ocupa sau candideaza

pentru a fi alese ori numite in urmatoarele demnitati sau functii", acestea fiind enumerate in acelaşi articol 2.

Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (CNSAS) este o instituţie înfiinţată în baza Legii 187/1999 cu modificările ulterioare, cu scopul de a pune la dispoziţia cetăţenilor români dosarele şi documentele întocmite de fosta Securitate până la data de 22 decembrie 1989.

Din punctul de vedere al intenţiei de reglementare, potrivit preambulului Legii nr. 187/1999, *„În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, Partidul Comunist Român a exercitat, în special prin organele securităţii statului, parte a poliţiei politice, o permanentă teroare împotriva cetăţenilor ţării, drepturilor şi libertăţilor lor fundamentale. Aceasta îndreptăţeşte accesul la propriul dosar şi deconspirarea poliţiei politice comuniste, în condiţiile prezentei legi."*

Legea nr. 187/1999 nu a prevăzut doar posibilitatea cetăţenilor de a avea acces la dosarele persoanelor alese de populaţie sau numite de către autorităţi, ci şi *posibilitatea accesului la dosarele altor categorii de persoane care ocupă poziţii sau desfăşoară activităţi cu un impact semnificativ pentru viaţa societăţii* şi care trebuie deci să beneficieze de încrederea opiniei publice. Pentru toate aceste categorii de persoane, legea a prevăzut necesitatea deconspirării relaţiilor cu fosta securitate tocmai pentru a evita ca încrederea opiniei publice în entităţile pe care aceste persoane le reprezintă să fie afectată de acuzaţii nedovedite referitoare la colaborarea cu organele regimului totalitar. S-a considerat deci că *cetăţenii României au dreptul să cunoască trecutul celor care reprezintă structuri ce joacă un rol important în societatea civilă românească.*

OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii a preluat raţiunea actului normativ iniţial: prin art. 3 lit. a-z se consacră dreptul la informare cu privire la existenţa sau inexistenţa calităţii de lucrător al Securităţii sau de colaborator al acesteia, în sensul ordonanţei de urgenţă, a candidaţilor la alegerile prezidenţiale, generale, locale şi pentru Parlamentul European, precum şi a persoanelor care ocupă demnităţile sau funcţiile enumerate.

Dispoziţiile nu instituie premisele unei răspunderi morale şi juridice colective, fără existenţa unei fapte infamante şi fără vinovăţie, ci reflectă doar o materializare a dreptului la informare al cetăţenilor cu privire la persoanele care ocupă funcţii sau demnităţi publice, dacă şi în ce măsură aceştia au suprimat sau îngrădit, prin acţiunile lor, drepturi şi libertăţi fundamentale ale omului, evaluare care se face de instanţa de judecată in concreto, în raport de situaţia particulară a fiecăruia, prin evaluarea propriilor lor acţiuni.

Astfel, în cauză apărările pârâtului referitoare la motivele care l-au determinat să accepte colaborarea cu organele fostei Securităţi nu au relevanţă faţă de scopul explicit al reglementării.

Fiind, prin urmare, întrunită ipoteza normei legale cuprinsă în art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, instanţa – în temeiul art. 11 din acelaşi act normativ – va admite prezenta acţiune şi va constata calitatea pârâtului de colaborator al Securităţii.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂŞTE:

Admite acţiunea, formulată de către ***reclamantul*** CONSILIUL NAŢIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂŢII, cu sediul în Bucureşti, sector 3, STR. MATEI BASARAB nr. 55-57, în contradictoriu cu ***pârâtul*** BONDOR ŞTEFAN, cu

domiciliul în ODORHEIUL SECUIESC, ..., Județul Harghita.

Constată calitatea de colaborator în privința pârâtului.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 07.02.2011.

PREȘEDINTE,	**GREFIER,**
Diana Magdalena Bulancea	**Grigore Diculescu**

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA Contencios admin. și fiscal
Prezenta copie fiind conformă cu originalul aflat în dosarul acestei instanțe nr. 11041/2/2009
se legalizează cu mențiunea

Definitivă și irevocabilă prin respingerea recursului ca nefondat, Dec. civ. nr. 816/15.02.2013, Dosar nr. 11041/2/2009 ÎCCJ.